

Earnings Management

Ένας εναλλακτικός ορισμός της δημιουργικής λογιστικής

Τη σύγχρονη εποχή και κυρίως σε περιόδους οικονομικής ύφεσης ο ρόλος της χειραγώγησης των κερδών (earnings management) είναι ουσιώδης και σημαντικός, καθώς περιλαμβάνει όλες τις λογιστικές πρακτικές που επιλέγουν οι Διοικήσεις προκειμένου να δημοσιεύσουν μια θετική εικόνα για τα αποτελέσματα της χρήσης σε επίπεδο οικονομικών καταστάσεων. Τα καθαρά κέρδη του έτους αποτελούν μια βασική ένδειξη για την αποτελεσματικότητα μιας οντότητας ως προς την εκπλήρωση του εμπορικού της σκοπού, είναι πόλος έλξης για νέους επενδυτές και σημαντική προϋπόθεση για τη δανειοληπτική ικανότητα αυτής σε επίπεδο τραπεζικής σχέσης. Ταυτόχρονα η κερδοφορία είναι σημαντική ένδειξη της αποτελεσματικής διοίκησης μιας επιχείρησης από πλευράς Διοικητικού Συμβουλίου, γεγονός που θα αξιολογηθεί στη Γενική Συνέλευση των μετόχων, προσδίδοντας ακόμα μεγαλύτερη σημασία στο earnings management του σύγχρονου επιχειρείν.

Η χειραγώγηση των κερδών ως τεχνική αποσκοπεί στην εφαρμογή συγκεκριμένων κανόνων λογιστικής που απαιτούν εκτίμηση των μεγεθών σε επίπεδο τόσο περιουσιακών στοιχείων όσο και αναγνώρισης των εσόδων και εξόδων, με αποτέλεσμα οι Διοικήσεις των επιχειρήσεων να επιδιώκουν:

- ☞ Τη δημοσίευση περιορισμένων ζημιών χρήσης από τις πραγματικές με βάση την αρχή του δεδουλευμένου.
- ☞ Την απόκρυψη ή επικάλυψη σημαντικών αρνητικών μεταβολών σε διάφορα κονδύλια από τη μια χρήση στην άλλη.
- ☞ Την εμφάνιση λογαριασμών με μεγαλύτερη αξία, όπως προκύπτουν από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων.

Για να συμβεί αυτό στην πράξη, η χειραγώγηση των κερδών χρησιμοποιεί μια πληθώρα λογιστικών πρακτικών, προκειμένου να ωραιοποιήσει τα αποτελέσματα χρήσης διαχρονικά και αναλογικά των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν, με βασικότερα τα ακόλουθα:

- Το φαινόμενο της «**μεγάλης βουτιάς**» (big bath), σύμφωνα με το οποίο σε μια χρονιά που είναι εξαιρετικά ζημιόγωνα, οι Διοικήσεις αναγνωρίζουν επιπλέον έξοδα από αποτίμηση διαφόρων κονδυλίων προκαλώντας ακόμα περισσότερες ζημιές στην τρέχουσα χρήση, με σκοπό αυτά να αναστραφούν στο μέλλον και να προκαλέσουν κέρδη στα αποτελέσματα χρήσης των επόμενων ετών. Η «μεγάλη βουτιά» εμφανίζεται κυρίως στον καταλογισμό προβλέψεων για διάφορες αιτίες ή στην αναγνώριση ζημίας απομείωσης από επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων σε μεγαλύτερα

ποσά από το πραγματικό τη μια χρήση, με σκοπό αυτά να αναστραφούν στις αμέσως επόμενες, αυξάνοντας την κερδοφορία των επιχειρήσεων στο μέλλον.

- Σύμφωνα με την αρχή του δεδουλευμένου, κάθε επιχείρηση οφείλει να αναγνωρίζει υποχρεώσεις για μελλοντικές ταμειακές εκροές όπως προκύπτουν από συναλλαγές της τρέχουσας χρήσης, όπως για παράδειγμα όταν πωλεί αγαθά με εγγύηση καλής λειτουργίας κάποιων ετών ή όταν αναγνωρίζει απομείωση πελατών λόγω πιθανής επισφάλειας. Τα μεγέθη αυτά είναι εκτιμώμενα και θα πρέπει να επαναπροσδιορίζονται ετησίως με βάση τα πραγματικά περιστατικά, συνεπώς αποτελούν ένα πεδίο μετακύλισης εξόδων στο μέλλον ανάλογα με τους σκοπούς της ωραιοποίησης των αποτελεσμάτων της παρούσας χρήσης. Η πρακτική αυτή είναι διεθνώς γνωστή και ως “**cookie jar accounting**”.

- Μια ακόμη συνήθης λογιστική πρακτική που βελτιώνει τα αποτελέσματα χρήσης είναι η κεφαλαιοποίηση διαφόρων εξόδων όπως αυτά που σχετίζονται κυρίως με δαπάνες επισκευής και συντήρησης παγίων περιουσιακών στοιχείων για παράδειγμα, που είναι αρκετά υψηλά ποσά. Εν προκειμένω, οι δαπάνες αυτές κεφαλαιοποιούνται στο κόστος κτήσης ώστε να μην επιβαρύνουν τα αποτελέσματα με περισσότερα έξοδα, ενώ ως δαπάνη μετακυλίσονται στα επόμενα έτη σταδιακά και ομαλά μέσω των αποσβέσεων.

- Τέλος, ακόμα και εάν δεν επιλεγεί κάποια εναλλακτική λογιστική τακτική στα πλαίσια της χειραγώγησης των κερδών, μια επαναταξινόμηση των οργανικών εξόδων στις διάφορες λειτουργίες κατά την κατάρτιση του Φύλου Μερισμού δαπανών θα έχει ως αποτέλεσμα την ωραιοποίηση των δεικτών που αφορούν το μικτό και καθαρό περιθώριο κέρδους, γεγονός που παίζει σημαντικό ρόλο κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας μιας οντότητας.

Σε κάθε περίπτωση, η σκόπιμη επιρροή της εικόνας των αποτελεσμάτων χρήσης μέσω της λογιστικής οδηγεί σε διαστρέβλωση και ασυμμετρία της παρεχόμενης πληροφόρησης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ορθή λήψη αποφάσεων, **οδηγώντας αναπόφευκτα σε χαμηλής ποιότητας οικονομικές καταστάσεις**, γεγονός που θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τους ιθύνοντες.

Δημοσιεύθηκε στο τριμηνιαίο περιοδικό του ΙΕΣΟΕΛ Accountancy Greece,

32ο τεύχος Ιουλίου – Σεπτεμβρίου 2018